

ProDeimos

atria

Kennisinstituut
voor Emancipatie en
Vrouwengeschiedenis

Meer vrouwen in de Provinciale Staten

Tips & tricks voor
kandidatencommissies

Hoe vind je vrouwen voor de Provinciale Staten, en hoe houd je ze vast?

In 1917 kregen vrouwen passief kiesrecht, en twee jaar later ook actief kiesrecht. In 2019 is dat 100 jaar geleden. Helaas is de vertegenwoordiging van vrouwen in de politiek nog steeds geen 50 procent. Dit kan anders!

Op 20 maart 2019 zijn er Provinciale Statenverkiezingen.

Veel politieke partijen zijn nu op zoek naar nieuw talent voor hun kandidatenlijsten. Daarom hebben we in deze brochure aanbevelingen verzameld voor het vinden van nieuwe kandidaten, en dan met name vrouwen, voor verkiesbare plaatsen op de lijst. Doe er uw voordeel mee!

ProDemos – Huis voor democratie en rechtsstaat

Atria – Kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis

Waarom meer vrouwen in de Staten?

In 2019 is het honderd jaar geleden dat het actief vrouwenkiesrecht is ingevoerd. Dit ging niet vanzelf; er is hard voor gestreden. Toch was het aandeel vrouwen in de Staten na de laatste verkiezingen in 2015 slechts 34,7% procent (zie voor meer cijfers p. 8).

Het percentage van vrouwelijke Gedeputeerden is nog lager, namelijk 27%. En er is momenteel slechts één vrouwelijke commissaris van de Koning.

Diversiteit in de samenstelling van volksvertegenwoordigingen is goed voor de kwaliteit van de democratie. Het leidt tot:

1. Grotere legitimiteit van de besluitvorming
Meer herkenbaarheid zorgt voor meer acceptatie van genomen besluiten.

‘Ik besloot al snel: ja, ik ga het doen! Niet te lang over nagedacht, maar gewoon de **sprong in het diepe** gewaagd.’

GEWOON DOEN!

De meeste vrouwen stappen niet meteen zelf naar een partij. Ze worden gevraagd, door een kennis of omdat ze een cursus hebben gevolgd. Omdat ze bestuurlijk actief zijn of zich hebben uitgesproken over een maatschappelijke kwestie. Bel deze vrouwen en vraag of je langs mag komen om te praten. Een directe en persoonlijke benadering werkt het best! Vaak is dan nog hun eerste reactie: ‘Politiek, dat is toch niets voor mij? Kan ik dat dan?’ Maar dan merken ze al gauw het dé plek is om echt iets voor elkaar te krijgen.

2. Grotere representativiteit
Vrouwen voelen zich beter vertegenwoordigd en dus ook meer gehoord als het aandeel vrouwen in de Staten groter is.
3. Meerwaarde en verhoogde efficiëntie van een divers samengesteld team
4. Groter bereik
Vrouwen zitten meestal in andere netwerken en brengen die in verbinding met het provinciale bestuur.
5. Politieke aandacht voor onderwerpen die vrouwen belangrijk vinden.

Zes tips voor provinciale kandidatencommissies

1. Ga actief op zoek en vraag vrouwen

Uit gesprekken met vrouwelijke Statenleden komt vaak naar voren dat veel vrouwen pas gaan nadenken over de vraag of ze Statenlid willen worden als ze daarvoor persoonlijk gevraagd worden. Vaak willen ze de stap dan wel wagen. En achteraf zijn ze meestal blij dat ze het gedaan hebben: 'Het heeft mijn leven verrijkt!'

Waar vind je actieve vrouwen?

Ga actief op zoek, niet alleen binnen de partij maar juist ook daarbuiten, zoals:

- in besturen van maatschappelijke en andere organisaties en verenigingen
- in adviesraden van gemeenten en provincie
- in bewonersorganisaties of duurzaamheidsplatforms
- onder vrouwelijke vloggers, op Facebook of andere sociale media
- in organisaties en netwerken van mensen met een migratieachtergrond
- bij jongerenorganisaties, poppodia, (culturele) initiatieven
- onder zzp'ers

Ga op (werk)bezoek of benader deze organisaties telefonisch. Vraag aan sleutelfiguren uit deze organisaties of uit

uw netwerk of zij vrouwen kennen die u zou kunnen benaderen voor het Statenlidmaatschap.

Politieke partijen hebben vaak vrouwen-netwerken en jongerenorganisaties. Ook daarin is het mogelijk om actief en persoonlijk te werven voor de Staten. Deze netwerken kunnen bijeenkomsten organiseren om vrouwen te informeren, te enthousiasmeren en te activeren voor een politieke functie. Ga met de kandidatencommissie naar deze bijeenkomsten om vrouwelijk talent te vinden.

Schakel naast de eigen nieuwsbrief en website ook de lokale en sociale media in. Plaats een oproep en informatie over het Statenlidmaatschap in plaatselijke kranten in de hele provincie, bij radio, televisie, Facebook en andere media. Ook de aankondiging van een informatiebijeenkomst of de mogelijkheid een dagje mee te lopen kan hierin worden opgenomen. Interviews met zittende vrouwelijke Statenleden en gedeputeerden in de provinciale media kunnen als voorbeeld dienen om vrouwen te werven.

2. Maak duidelijk wat het Statenwerk inhoudt

Nadat u vrouwen benaderd hebt, volgt een gesprek om meer informatie te geven over de provincie en over het Statenwerk. Zorg dat u een heldere profielschets heeft, die goed aangeeft wat er van een Statenlid verwacht wordt. (Bij punt zes vindt u meer over de profielschets.)

Vraag een (vrouwelijk) Statenlid bij het gesprek, zodat zij ook informatie vanuit de praktijk kan geven. Organiseer een informatiebijeenkomst voor alle geïnteresseerden samen. Ga in op de – vaak negatieve – beeldvorming die er is over het Statenwerk en geef aan wat er juist zo leuk aan is. Geef ook aan dat geïnteresseerden altijd nog kunnen bellen of met anderen kunnen praten voor meer informatie.

Wat vrouwen willen weten:

- Wat moet ik er ervoor weten en kunnen?
- Hoe verloopt de samenwerking en ondersteuning in de fractie?
- Hoe word ik ingewerkt?
- Zijn er mogelijkheden voor coaching en training?
- Hoeveel tijd kost het me?
- Op welke tijden en dagen wordt er vergaderd?
- Is het te combineren met werk en gezin?
- Is er een onkostenvergoeding en wordt het Statenwerk betaald?
- Wat is je rechtspositie als Statenlid?

VORMEN OM MEER VROUWEN TE BETREKKEN:

In Zuid-Holland organiseren vrouwelijke Statenleden ieder jaar op 8 maart een ontbijt om meer vrouwen te enthousiasmeren voor de (provinciale) politiek. Vrouwelijke Statenleden nemen zelf vrouwelijke gasten mee naar het ontbijt om de drempel naar het provinciehuis te verkleinen en ze te laten inspireren door goede sprekers.

Zie: <https://zuidholland.pvda.nl/nieuws/internationale-vrouwendag-in-provincie-zuid-holland>

Op initiatief van de vrouwelijke Statenleden wordt in Drenthe aandacht gevraagd voor een goede afspiegeling van de samenleving in de Drentse politiek met het 3-jarige project 'Vrouwen Kiezen'. Op verschillende manieren en voor een breed publiek vieren zij het vrouwenkiesrecht en staan ze stil bij bewustwording van de positie van de vrouw: op de website van de provincie staan interviews met vrouwelijke Statenleden, er zijn ambassadeurs en er worden trainingen en bijeenkomsten georganiseerd.

Zie: <https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/overheid-en-bestuur/100-jaar-vrouwen>

Houd in de werving ook rekening met de verschillende soorten motivaties van vrouwen. Sommige vrouwen ambiëren een rol in de politiek vanuit inhoudelijke motieven of betrokkenheid bij de leefomgeving. Andere vrouwen zijn meer gericht op hun eigen ontwikkeling en profilering en ambiëren een politieke carrière.

Schakel vrouwelijke Statenleden in om belangstellenden voor de Statenfractie te laten zien wat het werk inhoudt en wat het oplevert, en zo potentiële kandidaten over de drempel te helpen. Geef nieuwkomers een coach die feedback geeft en als sparring partner kan fungeren. Hiermee kan hij of zij bijdragen aan het behoud van vrouwen in de Provinciale Staten.

Organiseer bijeenkomsten over het Statenwerk en over belangrijke provinciale thema's voor partijleden en andere geïnteresseerden. Zo worden kandidaat-Statenleden geïnformeerd over de discussies rondom belangrijke onderwerpen. Dat komt later in de verkiezingscampagne en bij het Statenwerk goed van pas. En u kunt op deze bijeenkomsten nog nieuwe mensen scouten voor op de lijst.

3. Ga na waar weerstanden zitten en probeer die te elimineren

Als in het gesprek of op de bijeenkomst door de vrouwen bepaalde belemmeringen worden genoemd, negeer die dan niet, maar ga na of er wat aan te doen is. Deze belemmeringen kunnen te maken hebben met de combinatie van het

Statenlidmaatschap en werk of gezin (vergadertijden, kinderopvang), met onzekerheid over functie-eisen (kan ik wel debatteren?) of met behoefte aan feedback of ondersteuning. Zeg dus niet meteen: 'Dat kan niet', maar geef aan dat niemand geboren is als Statenlid en dat je ruimte krijgt om het te leren. Geef aandacht aan de genoemde knelpunten en ga samen op zoek naar oplossingen of faciliteiten.

Voorbeelden van oplossingen:

- Aanpassen vergadertijden
- Helpen zoeken naar kinderopvang of oppas
- Afspraken maken over het tijdsbeslag
- Aanbieden van scholing of training
- Aanbieden van een inwerkprogramma
- Aanbieden van een buddy, coach of mentor
- Geïnteresseerde vrouwen in de gelegenheid stellen om een paar weken mee te lopen met de zittende fractie, zodat ze kunnen ervaren wat het werk inhoudt.

Organiseer cursussen en trainingen voor belangstellenden of voor kandidaten op de lijst. Dat kan vanuit de provincie (bijvoorbeeld in samenwerking met ProDemos) of vanuit de politieke partij zelf georganiseerd worden. Door een training raken mensen beter geïnformeerd over het werk, en tegelijkertijd doen ze vaardigheden op en maken ze kennis met zittende en potentiële nieuwe Statenleden. Een goed idee is om de kandidaat te koppelen aan een ervaren Statenlid. Door te volgen wat het Statenlid doet, krijgt de kandidaat meer inzicht in het politieke werk.

4. Streef naar een divers samengestelde lijst waarin alle kwaliteiten vertegenwoordigd zijn

Maak naast een profielschets voor individuele Statenleden ook een profiel van de gewenste nieuwe fractie. Streef daarbij naar veelzijdigheid en probeer alle noodzakelijke kwaliteiten in de fractie vertegenwoordigd te hebben.

De rollen van Statenleden zijn: kaderstellen, controleren en volksvertegenwoordigen. De een is een echte volksvertegenwoordiger, de ander meer een controleur. Zorg ervoor dat de nieuwe fractie bestaat uit verschillende personen die elk een eigen rol kunnen vervullen, en daarmee elkaar aanvullen. Daarnaast is het prettig als er mensen met verschillende inhoudelijke deskundigheden in de fractie komen. De een is deskundig op duurzaamheid, de ander weet meer van financiën.

Let op: het is ook belangrijk om voldoende vrouwelijke kandidaten op de net niet verkiesbare plaatsen te zetten! Zo is er bij tussentijdse uitstroom voldoende potentieel aan vrouwelijke opvolgers, zodat het aandeel vrouwen minimaal op hetzelfde niveau blijft. Ook zijn deze net niet verkiesbare plaatsen belangrijk voor het benoemen van commissieleden (*NB: dat werkt niet in elke provincie zo*).

5. Streef op de lijst naar een afspiegeling van de samenleving

Provinciale Staten is de vertegenwoordiging van de bevolking van een provincie. Inwoners kunnen zich het meest herkennen in de Staten als die qua samenstelling een afspiegeling is van de bevolking. Dat betekent dat naast het aantal vrouwen ook gelet kan worden op het aantal jongeren, ouderen en mensen met een migratieachtergrond op de lijst. Ook kan variatie in opleidingsniveau, beroepsgroep of gemeente waarin men woont bijdragen aan een divers samengestelde lijst.

6. Profielschets

Voor een goede werving en selectie is een helder en aantrekkelijk omschreven profiel nodig. Het is daarnaast ook belangrijk dat de profielschets zo gender-neutraal mogelijk is geformuleerd. Een goed profiel stelt de kandidatencommissies in staat om kandidaten op een effectieve manier te scouten, en geeft de potentiële kandidaat-Statenleden voldoende informatie over wat de functie inhoudt. Bovendien kan de commissie op basis van de omschreven competenties in het profiel een goede selectie maken. Uiteraard zal iedere politieke partij op basis van uitgangspunten, ideologie en stijl hierbij verschillend werken, maar voor

alle partijen geldt dat het werken met een profiel bijdraagt aan de verdere professionalisering van het Statenwerk. Ook voor de fase na de verkiezingen is het profiel een handig instrument om jaarlijkse functioneringsgesprekken met de gekozen Statenleden te voeren. Kijk op pagina 7 voor een voorbeeld van een algemene profielschets.

7. Beeldcampagne

Om vrouwen te enthousiasmeren is het effectief om bij het plaatsen van de oproepen en profielen beelden te gebruiken die aansprekend zijn voor vrouwen. Kies voor foto's waarop diversiteit zichtbaar is, zoals beelden waarop vrouwelijke Statenleden en Statenleden met een migratieachtergrond in actie zijn. Publiceer bij de profielschets een interview met een vrouwelijk Statenlid. Zo kunnen vrouwen zich eerder identificeren met het Statenlidmaatschap.

Tijdplanning

- **Voorjaar 2018**
samenstelling kandidatencommissie; opstellen profiel
- **Juni/juli 2018**
Organiseren van cursus of infobijeenkomsten voor kandidaten; scout-gesprekken bij de provinciale netwerken en organisaties
- **Juni t/m oktober 2018**
Scouten kandidaten en voeren van gesprekken
- **Oktober – december 2018**
Vaststellen van kandidatenlijsten door politieke partijen
- **24 december 2018**
Laatste dag registratie aanduiding partij
- **4 februari 2019**
Dag van het inleveren van de kandidatenlijsten
- **20 maart 2019**
Verkiezingen Provinciale Staten

Tot slot

Wacht niet tot het laatste moment met het benaderen van vrouwen. Zodra gedurende een Statenperiode geschikte vrouwen in beeld komen (bijvoorbeeld als inspreker, actief in een of ander bestuur of gewoon uit het eigen netwerk) spreek dan meteen al met ze over de mogelijkheid om zich bij de volgende verkiezingen verkiesbaar te stellen. Zij kunnen zich dan al voorbereiden door mee te lopen met een fractie en er met andere werkzaamheden op vooruit lopen. Realiseer dat alle begin moeilijk is. Geef mensen de tijd om in het Statenwerk te groeien! Pas na een jaar of twee hebben de meeste nieuwe Statenleden het gevoel het werk een beetje in de vingers te krijgen.

Voorbeeld Profielschets

Formele vereisten

Om te worden gekozen dient een kandidaat-Statelid aan een aantal voorwaarden te voldoen:

- U moet 18 jaar of ouder zijn en niet uitgesloten van het kiesrecht.
- Formeel gezien moet iemand in de zittingsperiode (2019–2023) 18 jaar worden. Diegene kan dan pas zijn/haar zetel innemen zodra die leeftijd is bereikt.
- U dient te beschikken over de Nederlandse nationaliteit.
- Wenst u als Statelid te worden geïnstalleerd, dan moet u wonen in de provincie waar u Statelid wordt.

Omdat er functies zijn die niet verenigbaar zijn met het uitoefenen van het Statelidmaatschap, zijn Stateliden verplicht om openbaar te maken welke andere functies zij vervullen. U kunt bijvoorbeeld niet als ambtenaar zijn aangesteld bij de provincie waarvan u ook Statelid bent.

Profiel Statelid

Vaardigheden:

- Maatschappelijk betrokken en onafhankelijk
- Gevoel voor wat er leeft in de samenleving, dat kunnen agenderen in de Staten en daarbij prioriteiten kunnen stellen
- Gedeputeerde Staten kunnen controleren
- Kennis of affiniteit hebben van/met één of meerdere thema's van het provinciebestuur

- Aanspreekbaar zijn op uw eigen politieke keuzes en die van de fractie
- Integer zijn
- Open zijn en verantwoording kunnen afleggen

Persoonlijkheid:

- Nieuwsgierig en kritisch zijn, op onafhankelijke wijze onderwerpen willen uitzoeken en uw mening uiten
- Plezier scheppen in discussie, lef hebben om uw standpunt te verdedigen en waar nodig te wijzigen
- In staat zijn om te relativiseren en aanspreekbaar te zijn op uw functioneren
- Beschikken over creativiteit, openheid, inlevingsvermogen en gevoel voor politieke verhoudingen
- Goed kunnen luisteren en signalen uit de samenleving vertalen naar de politieke arena

Beschikbaarheid:

- Voldoende tijd kunnen investeren in het Statelidmaatschap

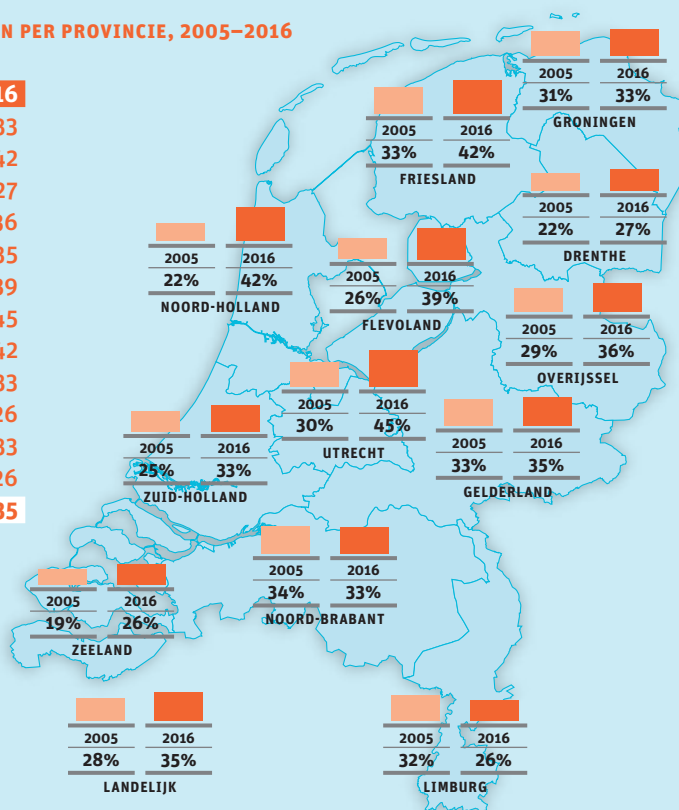
Voor de fractievoorzitter geldt dat hij/zij over dezelfde eigenschappen moet beschikken als een Statelid. Daarnaast moet een fractieleider: een goede leider zijn, besluitvaardig zijn, goed kunnen spreken in het openbaar en met de media, representatief zijn, en beschikken over politiek inzicht en een scherpe politieke antenne.

PROCENTUEEL AANDEEL VAN VROUWELIJKE STATENLEDEN, TOTAAL EN PER PROVINCIE, 2005-2016

Provincie	2005	2008	2009	2012	2014	2016
Groningen	31	33	42	40	35	33
Friesland	33	42	43	37	26	42
Drenthe	22	32	24	39	32	27
Overijssel	29	32	32	30	36	36
Gelderland	33	40	42	38	36	35
Flevoland	26	31	28	31	31	39
Utrecht	30	45	44	32	26	45
Noord-Holland	22	38	36	44	42	42
Zuid Holland	25	33	31	33	35	33
Zeeland	19	31	28	18	15	26
Noord-Brabant	34	46	38	44	38	33
Limburg	32	28	28	35	35	26
Totaal	28	36	35	35	32	35

Bron: Stichting Decentraalbestuur.nl, 2016.
 Zie voor meer cijfers:
rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/02/09/staat-van-het-bestuur-2016

ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, het waterschap, de provincie, het land en Europa.

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos
 Hofweg 1H
 2511 AA Den Haag

(070) 757 02 00
info@prodemos.nl
prodemos.nl

Kennisinstituut
 voor Emancipatie en
 Vrouwengeschiedenis

www.atria.nl